

2021/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Yönetim Muhasebesi

25 Mayıs 2021 Salı – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

Uyarı : Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz. (Bu soru kağıdı 2 (iki) sayfadan oluşmaktadır)

Sorular

SORU 1: Aşağıdaki kavramları tanımlayınız. (20 Puan)

- a) Sorumluluk merkezi nedir? Sorumluluk merkezi açısından kontrol edilebilir ve kontrol edilemez maliyetlere birer örnek veriniz.
- b) Katkı tipi gelir tablosu
- c) Farklılaşan maliyet- Farklılaşan gelir
- d) Batmış maliyet

SORU 2: Tek tip su vanası üreten bir işletmenin Genel Üretim Giderlerine (G.Ü.G.) ilişkin yıllık bütçe çalışması yapılmış ve aşağıdaki veriler hazırlanmıştır:

Kapasite (Normal Kapasitenin %'si olarak)	% 80	% 100	% 120
Standart Üretim (adet olarak)	88.000	110.000	132.000
Standart Direkt İşçilik Saati	44.000	55.000	66.000
<u>Değişken Genel Üretim Giderleri (TL)</u>			
Endirekt işçilik	190.400.-	238.000.-	285.600.-
Endirekt malzeme	72.960.-	91.200.-	109.440.-
Enerji	38.400.-	48.000.-	57.600.-
Dünger*	21.240.-	26.550.-	31.860.-
Toplam Değişken G.Ü.G.	323.000.-	403.750.-	484.500.-

*İşçi taşıma ve yemek hizmetleri

Sabit Genel Üretim Giderleri (TL)

Kontrol, Nezaret ücretleri	115.200.-	115.200.-	115.200.-
Amortisman	96.000.-	96.000.-	96.000.-
Kira	30.000.-	30.000.-	30.000.-
Sigorta	12.000.-	12.000.-	12.000.-
Bakım	16.800.-	16.800.-	16.800.-
Toplam Sabit G.Ü.G.	270.000.-	270.000.-	270.000.-
Toplam G.Ü.G.	593.000.-	673.750.-	754.500.-

Nisan ayında 5.500 direkt işçilik saatı çalışılarak, 10.000 adet su vanası üretilmiştir. Mayıs ayının başında Nisan ayının fiili G.Ü.G. toplamının 64.000 TL olduğu tespit edilmiştir. (virgülden sonra iki haneye yuvarlayınız)

İSTENEN:

- Bu işletmenin aylık esnek bütçe denklemi nedir? **(10 Puan)**
- Nisan ayının G.Ü.G. bütçe, verim ve kapasite sapmalarını hesaplayınız **(25 Puan)**
- Bütçe verilerine göre ilgili giderler dönemde nakit çıkışı gerektirmektedir, Nisan ayı için bütçelenmiş üretim miktarı % 100 kapasitede 9.000 birim ise, nakit bütçesine alınmış olan G.Ü.G. harcama tutarı nedir? **(5 Puan)**

SORU 3: Dürüst işletmesi, her ay normal olarak tek tip X mamulünden 30.000 adet üretip satmaktadır. Bu çalışma düzeyinde işletmenin maliyetleri aşağıdaki gibi gerçekleşmektedir. (G.Ü.G.: genel üretim gideri)

Direkt İlk Madde	4 TL/birim
Direkt İşçilik	3 TL/birim
Değişken G.Ü.G.	4 TL/birim
Sabit G.Ü.G.	5 TL/birim
Değişken Satış Gideri	3 TL/birim
Sabit Satış Gideri	1 TL/birim

Aşağıda X mamulünün üretim ve satışı ile ilgili bir seri soru vardır. Aksi ayrıca belirtilmekçe her soru diğerinden bağımsız olarak hazırlanmıştır. Ve yine farklı bir satış fiyatı verilmediği sürece normal satış fiyatının birim başına 22 TL olduğunu varsayıy়iz.

- 1.000 Birimlik bir mamul stokunu bilançoda raporlarken geleneksel olarak kullanılacak birim maliyet nedir? **(5 Puan)**
 - Varsayıñız ki; bu işletme ayda 40.000 birim mal üretme gücüne sahiptir. Dürüst işletmesi, bir yabancı piyasada ayda 10.000 adet mamul satma gücüne sahiptir. Bu yabancı pazara satış ile ilgili sadece satış gideri, nakliye ile ilgili olup, birim başına 2 TL olacaktır. Yasal harçlar, belge ve siparişi tamamlama ile ilgili diğer giderler sipariş başına 6.000 TL olacaktır. Bu siparişi kabul ederken dikkate alınacak başabaş fiyatı ne olmalıdır? **(5 Puan)**
 - Bu işletmenin her ay 40.000 birim üretim kapasitesi olduğunu varsayıy়iz. Eğer işletme aylık sabit reklam giderlerini 35.000 TL yükseltmeye razı olursa, 30.000 birimlik aylık satışı %20 artırma gücüne sahiptir. Reklam giderlerindeki bu artış kabullenilmeli midir? **(10 Puan)**
 - Dürüst işletmesinden X mamulu alan firmaların iş gücü istihdam problemleri nedeniyle aylık satın alma rakamları geçici olarak 8.000 birime kadar düşmüştür. İşletme bu krizin 2 ay devam edeceğini sonra satışların normale dönceğini tahmin etmektedir. Dürüst işletmesi aylık 8.000 birime kadar düşen bir düzeyde üretim yapmaktansa faaliyetleri 2 ay için kapatmayı düşünmektedir. İşletme, üretimi durdurduğu takdirde aylık sabit G.Ü.G. 105.000 TL'ye düşecektir. Sabit satış giderlerinde de aylık %10'luk bir tasarruf sağlanacaktır.
- İki ay sonra yeniden çalıştırılmaya başlama giderleri 7.000 TL tutacaktır. İşletmenin bu iki ay için faaliyetlerine ara vermesini önerir misiniz? Hesaplamalarınızla açıklayınız. **(20 Puan)**

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1 –

a- Sorumluluk merkezi; merkezkaç yönetim anlayışında işletmelerdeki, maliyet merkezi, gelir merkezi, kâr merkezi ve yatırım merkezi gibi bölümlerdir. Yöneticilerin kendi bölümüne ilişkin doğrudan hesaplayabildiği maliyet tutarları kontrol edilebilir maliyetlerdir. Örnek: Üretim merkezinin, ham madde miktar harcamasına ilişkin maliyetler. Kontrol edilemez maliyet ise, genel üretim maliyeti dağıtımını yoluyla merkeze yüklenen endirekt maliyetler. Örnek: Fabrika kira maliyet payıdır.

b- Satışlar ile Satılan mamülün değişken maliyeti ve faaliyet giderlerinin değişken kısmı karşılaştırılarak net katının bulunması ve hem faaliyet sabit giderlerinin hem üretim maliyetlerinin sabit kısmının tümünün döneme gider olarak yazıldığı Kâr/Zarar tablosudur.

c-Farklılaşan maliyet: Ürün üzerinde veya mevcut üretim faaliyetinde yapılan bir değişikliğin oluşturduğu ilave maliyetlerdir.

Farklılaşan Gelir: Üründeki veya faaliyetlerdeki farklılaştırmanın, farklılaşan maliyet karşılığında gelirdeki farklılaşan tutardır.

d- Batmış Maliyet: Alınacak kararlardan etkilenmeyen ve karar alma esnasında dikkate alınması gerekmeyen maliyettir.

Cevap 2 –

a) Yıllık sabit GÜG $270.000 \text{ TL} / 12 \text{ ay} = 22.500 \text{ TL}$ aylık sabit GÜG

% 100 Kapasitede Değişken GÜG direkt işçilik saatı (dis) başına

$403.750 \text{ TL} / 55.000 \text{ d.işçilik saati} = 7,340909 \text{ TL/dis} \approx 7,34 \text{ TL/dis}$ (virgülden sonra iki hane)

Aylık Esnek Bütçe Denklemi $Y = 22.500.- + 7,34 \text{ TL/dis} X$ Farklı kapasite kullanım saatleri

b) Birim başına standart zaman $55.000 \text{ dis} / 110.000 \text{ birim} = 0,50 \text{ dis/B}$

% 100 Normal kapasitede GÜG yansıtma oranı (standart GÜM) = $673.750 \text{ TL} / 55.000 \text{ dis} = 12,25 \text{ TL/dis}$

Değişken GÜG oranı: $403.750 \text{ TL} / 55.000 \text{ dis} = 7,34 \text{ TL/dis}$

Sabit GÜG oranı: $270.000 \text{ TL} / 55.000 \text{ dis} = 4,91 \text{ TL/dis}$

Dönem için fiili üretim birimlerine yansıtlan GÜG = (10.000 Birim için X 0,50 dis/B X 12,25 TL/dis) = 61.250 TL'dir.

Nisan ayı Fiili GÜG	64.000.- TL
---------------------	-------------

Nisan ayı standartlara göre yansıtlan GÜG	<u>61.250.-</u>
---	-----------------

Toplam Sapma	2.750.- TL olumsuzdur, aleyhtedir (A).
--------------	--

Bütçe Farkı = Fiili GÜG – Fiili saatler için bütçelenmiş GÜG

Bütçe Farkı = $64.000 - [22.500 + 7,34 \text{ TL/dis} \times 5.500 \text{ dis}] = 1.130 \text{ TL}$ aleyhtedir. Bütçeye göre fiili GÜG olumsuz fark göstermiştir.

Verim Farkı =[Fiili Saatler için bütçelenmiş GÜG]- [Standart Saatler için bütçelenmiş GÜG]

$\text{VF} = [22.500 + 7,34 \text{ TL/dis} \times 5.500 \text{ dis}] - [22.500 + 7,34 \text{ TL/dis} \times 5.000^* \text{ dis}] = 62.870 - 59.200 = 3.670 \text{ TL}$ olumsuz fark

Veya

Verim Farkı = (Fiili Saatler- Standart Saatler)X Değişken GÜG yükleme Oranı

$\text{VF} = (5500 \text{ dis} - 5000^* \text{ dis}) \times 7,34 \text{ TL/dis} = 3.670 \text{ TL}$ aleyhtedir

*Standart saatler:10.000 birimi üretmek için gerekli olan saatler $10.000 \text{ B} \times 0,50 \text{ dis/B} = 5.000 \text{ dis}$

Kapasite Farkı =[Standart saatlerin bütçelenmiş GÜG'i] - [Standart saatlerin standart GÜG'i]

$\text{KF} = [22.500 + 7,34 \text{ TL/dis} \times 5000 \text{ dis}] - [12,25 \text{ TL/dis} \times 5000 \text{ dis}] = 59.200 - 61.250 = 2.050 \text{ TL}$ (Lehte) olumlu fark

Sağlaması: B.F. 1.130 TL (A)+ V.F. 3.670 (A)- K.F. 2.050 TL (L) = 2.750 TL (A) toplam fark

c) Nisan ayı için nakit bütçesine alınmış olması gereken G.Ü.G. harcama tutarı; **amortisman tutarı düşüldükten** sonra kalan nakit çıkışısı gerektiren tutardır.

Aylık değişken GÜG (9000 birim X 0,50 dis/B X 7,34 TL/dis)= 33.030.- TL

+ Aylık sabit GÜG(amortisman hariç) (270.000-96.000/ 12 ay) 14.500.- TL

nakit çıkışısı gerektiren GÜG tutarı 47.530.- TL

Cevap 3 –

a) Bilançoda mamul stok raporlanırken kullanılacak birim maliyet, tam maliyetlemeye göre olacaktır.

Direkt İlk Madde	4 TL/B
Direkt İşçilik	3
Değişken GÜG	4
Sabit GÜG	<u>5</u>
Birim maliyet	16 TL/B

b) Yabancı piyasada 10.000 birim satma gücünde başabaş fiyatı, bu sipariş ait değişken maliyetlerin ve siparişe ait diğer maliyetlerin karşılandığı noktadır.

Direkt İlk Madde	4 TL/B
Direkt İşçilik	3 TL
Değişken GÜG	4 TL
Nakliye gideri	<u>2 TL</u>
	13 TL/B $6.000 \text{ TL}/10.000 \text{ B} = 0,60 \text{ TL/B} + 13 \text{ TL/B} = \textbf{13,60 TL/B}$

c) Sabit reklam giderlerini 35.000 TL yükseltirse:

$30.000 \text{ B} \times \%20 = 6.000 \text{ B}$ artış+ $30.000 \text{ B} = 36.000 \text{ B}$ yeni satış gücü

Ek Satışlar (6.000 B X 22 TL/B) = 132.000 TL Farklılaşan Gelir

Değişken maliyet ve giderler 14 TL/B X $6.000 \text{ B} = \text{84.000 TL}$ Farklılaşan Maliyet

$48.000 \text{ TL} > 35.000 \text{ TL}$ reklam kabul edilir. Kârda

artış 13.000 TL.

	<u>Mevcut Giderler</u>	<u>Durum</u>	<u>Kapanma Durumu</u>	<u>Tasarruf</u>
GÜG	150.000.-		2 ay için 105.000 X2 ay = 210.000.-	45.000.-
Satış	<u>30.000.-</u>		27.000 X 2ay = <u>54.000.-</u>	<u>3.000.-</u>
	180.000.-		264.000.-	48.000.- X 2 ay = 96.000.-
		Yeniden açma <u>7.000.-</u>		<u>(-) 7.000.-</u>
			271.000.-/ 2 ay	89.000.-/ 2 ay
		Kapanma maliyeti	135.500 TL/ay	44.500.- TL/ ay

Mevcut durumda

Satış Fiyatı	22.- TL/B
(-) Deg.Gider	<u>14.-</u>
Katkı	8 TL/B x 8.000 B = 64.000 TL
(-) Sabit maliyetler	<u>180.000.-</u>
Zarar	(116.000.- TL)/ay

Kapanma durumunda

Sabit GÜG Tasarrufu	45.000.- TL
Sabit Satış G. Tasarrufu	3.000.-
Açma Gideri	<u>3.500.-</u>
Net tasarruf	44.500.-
(-) Sabit maliyetler	<u>180.000.-</u>
Net Zarar	(135.500.-)

En az zarar için devam edilir.